

CESTA ŠAMANA

HĽADANIE PODSTATY ŽENSKEJ SILY

Ljndeni

HERNÁN
HUARACHE
MAMANI

Cesta šamana

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Hernán Huarache Mamani

Cesta šamana – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

Cesta šamana

Hernán Huarache Mamani

Cesta šamana

Preložila Simona Petková

Ljndeni

Hernán Huarache Mamani: Negli occhi
dello sciamano Sul sentiero sacro degli inca
Copyright © 1992 Hernán Huarache Mamani
Copyright © Tiki Edizioni, Av. Ampatacocha n. 109 Yanahuara,
Arequipa – Perú
Copyright © 1999 – EDIZIONI PIEMME Spa, Milano
Slovak edition © Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2025
Translation © Simona Petková, 2025

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie
sa nesmie kopírovať a rozmnožovať s cieľom rozširovania
v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom
bez písomného súhlasu vydavateľa.
Vyťažovanie textu a dát z tejto publikácie v zmysle čl. 4
smernice 2019/790 EÚ je zakázané.

ISBN tištěné verze 978-80-566-4925-1
ISBN e-knihy 978-80-566-4951-0 (1. zveřejnění, 2025) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-566-4952-7 (1. zveřejnění, 2025) (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-566-4950-3 (1. zveřejnění, 2025) (ePDF)

*Všetkým starenkám a starcom Ánd – živej pamäti
duchovnej tradície nášho ľudu.*

Osobitne venujem:

*Matilde Qase,
Rose Mamani,
Rosariovi Huarachimu,
Sarutninovi Coaquiroyi,
Nicasiovi Waranqovi,
Tomásovi Laurovi,*

*ktorí sa po dovŕšení svojho cyklu na Zemi
opäť spojili s vesmírom.*

PREDHOVOR

Jeden astronóm, ktorý navštevoval kaňon Colca, počul zvesti o andskom astronómovi Tomásovi Laurovi. Keď sa mu konečne podarilo stretnúť sa s ním, požiadal Tomása, aby ho naučil andské názvy súhvezdí.

Než mu však Tomáš odpovedal, položil mu niekoľko otázok: „Čo pre teba znamená Zem? Počúvaš, keď sa ti prihovára? Aký je najsilnejší bod tejto planéty? Čo spája človeka so Zemou?“

Mužove odpovede Tomása Lauru neuspokojili, preto mu povedal: „Ako môžeš tvrdiť, že ovládaš jazyk nebies, keď nepoznáš jazyk Zeme? Najskôr sa vzdelaj v učení Zeme, po ktorej kráčajú tvoje nohy, a potom ňa naučím mená súhvezdí a posolstvá vesmíru. Iba blázni a hlupáci sa chcú naučiť najskôr to, čo je vzdialené, bez toho, aby poznali to blízke.“

POZNÁMKA AUTORA

Tento autobiografický príbeh som dlho považoval za veľmi osobný a intímny. Nechcel som ho zverejniť, ale viacerí priatelia ma o to požiadali. Niektoré mená postáv, ktoré sa v príbehu objavia, patria skutočným ľuďom, iné mená sú, naopak, vymyslené. Keďže sa dej odohráva počas viac ako štyridsiatich rokov môjho života, mnohí z týchto ľudí už nie sú medzi nami. Smrť niektorých z nich ma hlboko zarmútila. Cítil som výčitky, že som s nimi nestrávil viac času a nesnažil sa od nich dozvedieť čo najviac o tejto časti kultúry nášho ľudu, ktorá naďalej existuje. V súčasnosti sa totiž naša kultúra vplyvom technológií a médií veľmi rýchlo vytráca.

Moji už zosnulí rodičia boli pre mňa nesmierne dôležití ľudia. Pochádzali z rodín pôvodných obyvateľov Ánd a rozprávali kečuánskym jazykom. Až neskôr sa prispôbili a naučili po španielsky. Nepatrili medzi vzdelancov, vychovala ich škola života.

Mladosť som strávil prácou a štúdiom ekonómie. Potom som pôsobil ako odborník v Lime. V dôsledku choroby som

sa vrátil do Arequipy, kde som predtým študoval, a zamestnal som sa na ministerstve poľnohospodárstva. Práve v tom období som sa dostal do kontaktu s andským ezoterickým bratstvom a na hore Ampato som stretol svojho duchovného majstra Antu Willkiho.

Po tomto zážitku som začal vyučovať kečuánčinu a andskú kultúru na Univerzite San Augustín v Arequipe a založil som asociáciu INCA (Asociáciu domorodej andskej kultúry), ktorej cieľom je zachovanie a šírenie kultúry môjho ľudu. V nasledujúcich rokoch som často cestoval do Európy s cieľom šíriť učenie andských majstrov.

Kniha, ktorej pôvodný názov bol *Pachamama te habla* (Pachamama k tebe hovorí), je hlasom niekoľkotisícročnej domorodej Ameriky a hlasom tých, ktorí rešpektujú a milujú prírodu. Indiáni vytvorili veľkolepú kultúru, ktorá chránila život a usilovala sa o ekologickú rovnováhu. Vytvorili spoločnosť, v ktorom každý jednotlivec mohol žiť dôstojne v mierumilovnom a milujúcom prostredí. Dokonca si veľmi vážili prácu žien. Tie sa starali o domácnosť a deti, no pracovali aj na poli, a to za rovnakú odmenu ako muži, ktorí sa venovali výlučne práci s pôdou.

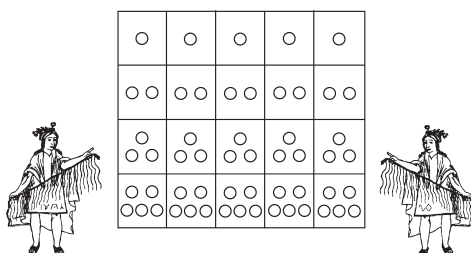
Táto kniha je určená všetkým, ktorí sa venujú ochrane života vo všetkých jeho formách, aj tým, ktorí sa na túto cestu ešte len vydávajú.

Chcel by som ňou všetkým pripomenúť, že žijeme vo svete, v ktorom sa s nami zvieratá, rastliny aj minerály rozprávajú, kde nás hory vedú a stromy nám ukazujú cestu k láske a harmónii. Musíme sa vrátiť k nevinnosti, aby sme dokázali opäť nadviazať kontakt s *Pachamamou* a stali sa záhradníkmi a ochrancami Zeme. Ak to urobíme, každý sivý dom sa premení na žiarivý domov, v ktorom budeme môcť naplno prežívať každý okamih našej existencie, a budeme mať silu

zmeniť životnú úroveň v mestách tým, že ľudstvo naplníme najvyššími ideálmi a veľkou dávkou lásky.

HERNÁN HUARACHE MAMANI

ÚVOD

Vo svetových dejinách existuje len málo období, ktoré sú zahalené tajomstvom a pripomínajú legendy tak, ako tie v dejinách Peru – a to najmä obdobie Inkov a obdobie pred nimi. Spisy vtedajších kronikárov a objaviteľov totiž takmer vo väčšine prípadov, ak nie vo všetkých, podliehali cenzúre svätej inkvizície a záujmom španielskej koruny. Obsahovali vymyslené príbehy či rekonštrukcie napísané často až dve generácie po tom, čo Don Francisco Pizarro vkročil do mesta Tumbes.

Západní historici vnímali ríšu štyroch regiónov inkského národa – *Tawantinsuyo* – len z pohľadu ich vlastnej kultúry. Nepozerali sa naň z pohľadu ľudu Ánd. Ich zdroje boli navyše vždy rovnaké: prepisovali len to, čo im prezradili domorodí obyvatelia, no tí pred nimi mnoho informácií zámerne zatajili.

Dejiny Peru a tradície pôvodných obyvateľov sa zachovali dodnes, stáročia sa ústne odovzdávali prostredníctvom *Amauta* (majstra) ďalšiemu majstrovi. My, ľudia zo západného sveta, sme ich považovali za náboženské odlišnosti, kultúrnu

zaostalosť alebo čarodejníctvo. No práve tieto tradície ukrývajú najčistejšie korene civilizácie a spoločnosti, ktorej pôvod sa zdá nenávratne stratený vo vlnách času.

Vždy ma zaujímal tajomstvo Inkov – teda to, čo dnes nazývame pozostatkami ich kultúry. V skutočnosti však Španieli po svojom príchode mohli z inkskej kultúry vidieť len veľmi málo. V tom čase sa totiž začali medzi bojovníkmi Inkov vnútorné spory.

V južnom Peru som mal možnosť stretnúť sa s autorom tejto knihy. S mužom, ktorý vyrastal s dvojakým vzdelaním: západným, ktoré mu prinieslo titul z ekonómie, a tým, ktoré dostal priamo od majstra – strážcu dávnych okultných tradícií svojej krajiny. Tým mužom je Hernán Huarache Mamani.

Vybudovali sme si priateľstvo, aké domorodý obyvateľ len zriedka ponúkne človeku zo západu. Mnohé z toho, čo opisuje na týchto stránkach a v potenciálnych ďalších knihách, ktoré napíše, som videl na vlastné oči. Hoci už predtým rozmýšľal nad tým, že svoje vedomosti o Inkoch a obyvateľoch pred nimi odovzdá ďalej, povzbudil som ho v tom, aby tento nápad nezostal len pri slovách. Výsledkom je táto kniha a verím, že ju doplnia ďalšie.

Kniha ponúka špecifický pohľad na túto tému, no zároveň je písaná pútavo a určite bude prínosom pre budúcich učencov, archeológov, paleontológov, lekárov, teológov aj odborníkov v humanitných vedách. Mamani ponúka všeobecný aj detailný obraz andského sveta, ktorý mu právom patrí, ale môže patriť aj všetkým nám a odhaľuje nám poznatky, ktoré boli doteraz len tajomstvom.

Pripomeňme si, že rovnaký osud postihol aj egyptskú civilizáciu. Naše vedomosti boli iba špekuláciami, až kým sme neobjavili kľúč k rozlúšteniu písma na Rosettskej doske. Hernán

Huarache Mamani nám teraz ponúka možnosť rozšíriť naše poznatky o andských dejinách.

Mamaniho objavy sú často šokujúce. No ako napovedá pôvodný názov tejto knihy, *Pachamama te habla*, ide o odkaz Ánd, ktorý hovorí, že by sme mali byť uvedomelejší a mali by sme sa naučiť porozumieť Zemi, na ktorej žijeme.

Táto kniha v sebe nesie dávne poznanie, ktoré zostávalo dlho ukryté, no dnes sa vďaka niekoľkým strážcom, ktorí ho dokázali uchovať živé až do súčasnosti, začína odhaľovať.

Toto znovuzrodenie bude trvať kratšie alebo dlhšie obdobie a udeje sa na začiatku nového cyklu a v súlade s nemenným zákonom toho, čo je, čo bolo a čo bude.

Skupinu *Amautov*, pôvodných peruánskych obyvateľov, by sme mohli opísať ako duchovné bratstvo. Jej pôvod sa nikdy nepodarilo vypátrať ani datovať. Členovia tohto bratstva sa snažili zotrvať v utajení, pretože chceli uchovať svoju kultúru, tradície a duchovné rituály len pre zasvätených. Mnoho ľudí vrátane západne orientovaných obyvateľov Ánd ich považovalo za čarodejníkov.

Niektoré špecifické rituálne predmety sa však používajú aj v lekárstve domorodých obyvateľov a siahajú po nich dokonca aj mnohí profesionálni lekári. Pozorné oko ich zazrie na ktoromkoľvek peruánskom trhovisku.

Zdá sa, že súčasní *Amautovia* nie sú prepojení žiadnymi náboženskými dogmami, ale poznaním a rešpektovaním prírodných síl.

Oficiálna veda už dlho tušila existenciu tejto „tajnej náuky“. Toto učenie však unikalo všetkým, ktorí ho hľadali. Ako je možné, že nezaniklo? Odpoveď je vskutku jednoduchá: vytrvalo prostredníctvom múdrych starcov. Kečuánsky jazyk by sám osebe nestačil, keďže nejde o písomný jazyk. Aj keby

ním niekedy v minulosti bol, nezachovali sa po ňom žiadne stopy. Táto bohatá andská tradícia dokázala prežiť len vďaka jednému zásadnému faktoru, ktorý existuje dodnes. Je ním „živý nositeľ poznania“ – mudrc, ktorý odovzdáva svoje vedomosti ďalšej generácii.

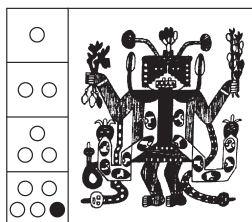
Mamaniho kniha je dielom inkskej literatúry, ktorá má za úlohu uchovať túto tradíciu a preklenúť priepasť medzi dvoma svetmi – západným a andským –, ktoré sú v svojom myslení a vnímaní veľmi odlišné. Mamaniho odvážne odhalenia v tejto knihe sú veľmi dôležité. Sú totiž v rozpore s učením, ktoré je stále prítomné na peruánskych univerzitách.

Vedci v Peru i v západnom svete zasvätili svoju celoživotnú prácu tomu, aby sprístupnili a rozšírili do celého sveta všetko, čo o andskej kultúre vieme. Niektorí dokázali pochopiť realitu len prostredníctvom svojho intelektu, iní vďaka hlbkej intuícii alebo vďaka kronikám a legendám. Musíme uznať, že celé ich úsilie je prínosom k pochopeniu tejto témy. To platí aj pre kronikára a spisovateľa Inca Garcilasa, a to napriek jeho limitovanému pochopeniu témy. Nikdy totiž nepodstúpil autentické učenie zasväteného majstra *Amauta*. Mamaniho prípad je iný. Týmto dielom nám ponúka jedinečnú príležitosť, ktorú ďalej odovzdávame do rúk čitateľa.

ROBERT ALLISON

Etnológ, odborník na andský jazyk a duchovno,
jeden zo zakladateľov asociácie INCA
(Asociácia domorodej andskej kultúry)

1
ZMEŇ SMER
A VRÁŤ SA NA SVOJU CESTU

Niekde na hranici sna a reality som začul hlas letušky, ktorý cez reproduktor lietadla najskôr po španielsky a potom po anglicky oznamoval: „Vážený cestujúci, blížíme sa k náhornej plošine Arequipa, o desať minút pristaneme na letisku Rodrígez Ballón. Teplota vzduchu je 18 °C, nadmorská výška mesta je 2 279 metrov. Prosíme, aby ste vrátili sedadlá do pôvodnej polohy a pripútali sa.“

S námahou som sa odlepil od operadla a nahol sa k okienku. Lietadlo sa ako obrovský striebřistý vták s rozprestretými krídlami rýchlo približovalo k mestu. Pred unavenými očami sa mi vynorili vysoké sivé hory bez akejkoľvek zelene. Pozoroval som biele končiare Pichu Pichu, Chachani, Putina, ľudia ho nazývali aj Misti, čnejúce sa nad mestom Arequipa ako kamenná stráž. Dôverne som ich poznal, keďže som v meste, ktoré vyrástlo uprostred púšte, strávil dlhé roky. Nehostinnú krajinu potom vystriedala smaragdovozelená prikrývka arequipského vidieka zavlažovaného riekou Rio Chili – tenkým strieborným hadom, ktorý je zdrojom obživy pre viac

ako pol milióna ľudí. Z výšky sa krajina javila ako viacfarebná šachovnica: žltá kukurica a pšenica, tmavozelená lucerna, svetlozelená zelenina a svetloružový cesnak a cibuľa.

Konečne sa predou mnou ukázala Arequipa! So zmesou bolesti a radosti som hľadel na rýchlo miznúce strechy domov pred mojimi očami, ktoré zmáhala únava a ledva som ich držal otvorené. Kým lietadlo s ťažkosťami pristávalo, v hlave som si prehrával, čo ma čaká, keď lietadlo pristane. Bol som dohodnutý s jedným priateľom, že ma príde vyzdvihnúť. No bude ma na letisku čakať? Obával som sa, čo ak nepríde. Necítil som sa najlepšie a sotva som vládol stáť na nohách.

Posledné letné mesiace som balansoval na hranici života a smrti. Lekári mi už nedávali žiadnu nádej. Rozhodol som sa podniknúť túto cestu, aby som nasledoval starú indiánsku tradíciu: chcel som svoje telo uložiť na večný odpočinok na mieste, kde som sa narodil. Čo mi ostávalo? Bol som vážne chorý. Ušetrené peniaze mi stačili presne na pokrytie výdavkov na cestu do rodnej dedinky v kaňone Colca. Nachádzala sa na úpätí vrchu v nadmorskej výške 3 650 metrov. Uchovával som si maličkú nádej, že naposledy uvidím svoju krajinu, rozlúčim sa s rodinou, že budem počuť smiech bežných ľudí, dýchať vzduch a vôňu miest, kde som strávil detstvo, ako mnoho ďalších domorodcov, ktorí vyrastali v horách. Mojm jediným želaním bolo vrátiť sa do rodnej krajiny, zatvoriť oči, zaspať dlhým spánkom a nechať odpočívať svoje kosti vedľa predkov, ktorí tam už dávno spia večným spánkom...

Myšlienky mi prerušili štyri ruky, ktoré ma zdvihli zo sedadla, položili na nosidlá a odniesli z lietadla.

Lúče horúceho arequipského slnka ma pálili na tvári a oslepili ma. Kým ma odnášali do haly, ako vo sne ku mne pri-

stúpil môj priateľ Lucio. Čakal na mňa. Láskyplne i smutne zároveň ma objal.

„Mamani, priateľ môj,“ povedal a udivene sa na mňa pozrel. „Bratku, čo sa ti stalo? Čo ti je?“ Chcel ešte niečo povedať, no len sa na mňa usmial a mlčal.

Po dlhej namáhavej ceste sme prišli na parkovisko a Lucio povedal ošetrovateľom: „Dajte ho sem do auta. Opatrne, prosím.“ Pozorne ma sledoval a snažil sa prísť na to, aké zlo ma ničí. Nechcel veriť tomu, čo vidí. Z priateľa, ktorého roky poznal, ostala už len košť a koža.

„Dúfam, že ti je pohodlne. Počuješ ma, Mamani?“ spýtal sa, keď mi pomáhal usadiť sa.

Prikývol som. Nedokázal som ani rozprávať. Vynaložil som veľké úsilie a podal mu ruku. Myseľ som mal zastretú, akoby som bol opitý. Odkedy som vystúpil z lietadla, cítil som nesmierne závraty a bolesť. Hoci stál vedľa mňa, jeho hlas som počul akoby z diaľky. Namáhavo som zastonal: „Ďakujem za pomoc, Lucio... Prepáč, že máš so mnou také starosti.“

„Netráp sa, na to sú priatelia,“ odvetil a zatvoril dvere. Krátko nato sme už autom uháňali smerom do centra. Býval v útulnom dome v obytnej štvrti.

Obaja sme boli ticho, on šoféroval a ja som sa snažil čo najpohodlnejšie oprieť, aby som vydržal jazdu.

Cestou som sa v myšlienkach vrátil do čias, keď som spoznal Lucia. Boli sme študenti. Ja som vtedy zažíval veľmi ťažké obdobie. Nastúpil som do školy, kde som nikoho nepoznal. Všetkých som vtedy videl po prvýkrát a Lucio mi ako prvý ponúkol, aby som si sadol vedľa neho. Odvtedy sa z nás stali priatelia. Vždy keď som vošiel do auly, všetci si začali šepkať. Prirodzene, bol som jediný Indián v triede so samými belochmi a miešancami.

V tých časoch sa v mestách ako Arequipa otvorene prejavovala rasová diskriminácia. Indiánov na mnohých miestach neprijímali s otvorenou náručou. Otec mi rozprával, ako pred šesťdesiatimi rokmi nemohol v „bielom meste“ bývať žiadny Indián. Mesto dostalo túto prezývku podľa domov, ktoré boli postavené z bielych kvádrov sopečnej horniny, nazývanej aj *sillar*¹. Zároveň tu v čase kolonizácie bolo najvyššie zastúpenie Španielov a kreolov. Indiáni tvorili len malú časť obyvateľstva a vykonávali predovšetkým podradné a nedôstojné práce.

V nasledujúcom období trápilo južné krajiny Peru sucho trvajúce niekoľko rokov. Spôsobilo hladomor, ktorý sužoval regióny Cusco, Apurímac, Puno a niektoré oblasti Arequipy. Mnohí domorodí Indiáni boli nútení presunúť sa z vidieka do mesta, aby prežili. Tak prišla do Arequipy aj moja rodina. Väčšine bielej a kreolskej populácie sa to však nepáčilo.

Tam uprostred púšte, vysoko nad kopcami, sme si my Indiáni, najmä Kečuovia a Aymarovia, postavili svoje jednoduché príbytky a prežili napriek rasovej nenávisti.

„Indiáni! Vypadnite a vráťte sa, odkiaľ ste prišli,“ opakovali neustále ľudia v meste. My sme však sklonili hlavy, mlčali a vytrvali. Niektorí Indiáni sa prispôbilibi podradným a nedôstojným prácam, iní sa stali podomovými predajcami a niektorí pracovali len príležitostne. Všetci sme boli chudobní a nevzdelaní, pretože v tom čase boli vysoké školy vyhradené len pre deti belochovo a miešancov a do školy museli byť študenti oblečení „európsky“. Nám Indiánom dovolili nanajvýš naučiť sa čítať a písať v štátnych základných školách v biednych podmienkach a s nedostatočne platenými učiteľmi. Tam sme sa naučili hovoriť a písať po španielsky, vysvetlili nám základy vedy a umenia a vstúpili nám

1 Sillar: hranatý, brúsený kameň sopečného pôvodu

výhody západnej civilizácie. Navrhovali nám, či dokonca nás nútili, aby sme sa zriekli nášho indiánskeho pôvodu. Málokto pokračoval v štúdiu na strednej škole a len niektorým sa podarilo prekročiť prah univerzity a stať sa profesionálmi v niektorom odbore.

Navyše, väčšina profesorov a dekanov v tých časoch boli belosi a miešanci, ktorí neradi videli v svojej aule Indiánov. Napriek tomu sa medzi nimi našli aj výnimky: vnímaví ľudia, nepriatelia rasovej diskriminácie a podporovatelia intelektuálneho rastu Indiánov. Niektorým sa podarilo vstúpiť do parlamentu a presadiť, aby vzdelanie nebolo len výsadou bielych a miešancov. A tak sme aj my Indiáni mohli konečne študovať kdekkoľvek. Štúdium, samozrejme, nebolo lacné. Podarilo sa mi však získať štipendium, ktoré pokrylo školské náklady. No v škole som potom musel čeliť ďalším starostiam.

Spomínam si, že som v prvý deň vyučovania prišiel do auly neskoro, pretože som musel čakať, kým niekto rozhodne, kam ma zaradia.

„Ahoj. Ako sa voláš? Ja som Luis, ale môžeš ma volať Lucio,“ vľúdne sa mi prihovril jeden študent.

Nevedel som, čo odpovedať. Biely chlapec, ktorý oslovil Indiána. Placho som odvetil: „Volám sa Mamani.“ Sadol som si k nemu a hneď mi bolo jasné, že z nás budú priatelia. Od začiatku bolo očividné, že Lucio je rebel a neznáša diskrimináciu. Vravieval mi: „Musíš sa brániť, nenechaj sa od ostatných ponižovať. Keď sa ti budú vysmievať, bojuj a ukáž im, že s tebou majú zaobchádzať ako so seberovným, ani na chvíľu sa nepovažuj za menejcenného.“

Luciov hlas v aute ma vrátil do reality. „Mamani, u mňa doma ťa čaká prekvapenie, aké si si ani vo sne nepredstavoval.“ Jeho slová ku mne prichádzali z dialky, sotva som ich počul.

Bez záujmu som sa spýtal: „Čo to je?“

„Uvidíš... Vezme ťa do rodnej dediny,“ odpovedal.

Kto by to tak mohol byť? rozmýšľal som.

Prekvapením bol môj otec. Stál predo mnou, z mäsa a kostí, a prišiel do mesta, aby ma odviezol domov.

Naše stretnutie nemohlo byť dramatickejšie. Otec, starší, no stále silný Indián, stál pred vážne chorým synom, ktorého nevidel už niekoľko rokov. Nestretli sme sa, odkedy som sa rozhodol usadiť v Lime, nájsť si dobré miesto a pracovať na zveľadovaní mesta. Lima má viac ako sedem miliónov obyvateľov a priťahuje mladých vzdelancov a všetkých, ktorí chcú preraziť v oblasti priemyslu, obchodu či finančnictva. Sídli tu vláda, ministerstvá, štátne orgány a univerzity. V tejto metropole sa sústreďuje všetka politická, ekonomická a spoločenská moc.

Pre PeruáncoV je snom usídlit' sa v Lime – ilúzii toho najlepšieho, čo naša krajina ponúka. „Lima je Peru.“ Preto som sa rozhodol usadiť v hlavnom meste, získal som tu titul a pracoval som na riadiacej pozícii v štátnej organizácii. Aspoň to si myslel otec. Veril, že dobre zarábam a užívam si pohodlný život západného človeka.

Odkedy som sa presťahoval do Limy, hovorili sme spolu len párkrát. Náš vzťah sa obmedzil na minimum. V dedine, v ktorej otec žil, neexistoval telefón ani elektrina, takže sme mali veľmi obmedzené možnosti komunikácie. Dostať sa z Limy do mojej rodnej obce bolo ako urobiť skok do minulosti, podstúpiť strastiplné putovanie dlhé tisícdvesto kilometrov.

Mal som výčitky svedomia, že som za ním neprišiel, keď som sa ešte cítil dobre.

Keď ma naposledy videl, bol som zdravý, silný, plný optimizmu a odhodlania dobyť Limu. Teraz vidí pred sebou len trosku.

Naše stretnutie znášal rovnako zle ako ja, čo som sa cítil ako omráčený. Otcovi sa do očí nahrnuli slzy, na drsnej tvári ošľahanej vetrom andských hôr sa mu zjavila bolesť a ľútosť. Okamžite sa ovládol a s pokojom jemu vlastným ma silno objal. „Synček, poďme do nášho domu v Arequipe.“ Otočil sa k Luciovi: „Odvez nás domov, prosím.“

„Dobre,“ odpovedal.

A tak nás Lucio zaviezol do nášho skromného príbytku z hlíny a trstiny – typického obydli domorodých obyvateľov, aké sa roky stavali na okraji Arequipy. Pôvab mesta totiž lákal mnohých ľudí, ktorí zostúpili z hôr.

Lucio nás viezol prašnými ulicami okolo polorozostavných domov. Keď sme zastavili pred tým našim, skôr než odišiel, krátko prehovoril k môjmu otcovi: „Stav vášho syna je veľmi krehký, nikdy som ho takého nevidel. Je zarážajúce, čo taká choroba dokáže. Keď sa rozhodnete odísť do rodnej dediny, rád vás odveziem. Teraz musím ísť do práce, no neskôr sa vrátim.“

Potom sa nahol ku mne: „Mamani, uzdrav sa, hlavu hore! Ešte toho musíš v živote veľa urobiť, verím, že čoskoro vyzdravieš. Dávaj na seba pozor,“ pobúchal ma po pleci, hlas sa mu lámal. „Ak budeš niečo potrebovať, stačí povedať. Zatiaľ sa maj, kamarát.“

Pomaly som prikývol a sledoval som, ako odchádza. Napriek rasovým, spoločenským a kultúrnym rozdielom mi bol vrúcny a verný priateľom. Lucio mal svetlú ružovkastú pokožku, gaštanovohnedé vlasy a modré oči. Bol stredne vysoký a primerane svalnatý, vďaka čomu vyzeral ako športovec. Jeho rodina patrila do strednej triedy, otec bol známy miestny podnikateľ. Ja som bol, naopak, chudobný domorodý Indián, ktorý na to, aby prežil, cez deň študoval a v noci pracoval, no i tak som často nemal čo do úst.

Spoločne sme čelili posmeškom a arogancii našich spolužiakov. Pri tomto boji naše spoločenské ani rasové rozdiely neexistovali. V otázke týkajúcej sa diskriminácie Indiánov zo strany bielych vravieval: „Musíte sa brániť, bojovať za seba. Indián nie je o nič menejcennejší ako beloch. Táto zem navyše najskôr patrila vašim predkom, to my sme tu nedávni prisťahovalci. Na toto územie máme menšie právo ako vy.“

Pre tieto názory si medzi spolužiakmi našiel mnoho priateľov, ale vytvoril si i mnoho nepriateľov. Niektorí ho považovali za blázna, iní za idealistu. Keď rozprával o existujúcich nerovnostiach, tvár mu vplyvom silných emócií očervenela a z modrých očí mu sršali iskry. Keďže bol beloch, mali na neho vplyv hlavne bieli a miešanci, no pokiaľ išlo o obranu Indiánov, nikdy nevedel zostať ticho. Počas rokov univerzitného štúdia sa naše cesty rozišli. On sa presťahoval do Argentíny a ja som musel zostať na miestnej univerzite v Arequipe.

Keď sa Lucio vrátil zo zahraničia, naše priateľstvo bolo rovnako silné ako predtým. Natrvalo sa usadil v Arequipe a riadil podnik, zatiaľ čo ja som pracoval v Lime. Písali sme si a často sme si telefonovali. Niekoľko rás sme sa stretli v Arequipe alebo v Lime, kam často pracovne cestoval.

Stretnutie s otcom bolo dielom prozreteľnosti a veľmi mi pomohlo – to som však mal zistiť až neskôr.

Keď ma prezrel, namiesto toho, aby sme sa spolu vrátili do kaňonu Colca, rozhodol: „Zostaneme tu v Arequipe. Smrti sa nemusíš báť, ešte nenadišla tvoja hodina. Vyliečim ťa a budeš opäť zdravý. Možno sa čuduješ, čo tu robím. Ako som prišiel do domu tvojho priateľa a ako som vedel, že sa vraciaš do mesta.“ V hlave mi stále bolestivo hučalo, tak som mu na to len nebadane kývol.

„Snívalo sa mi o tom. Videl som ťa v Luciovom dome. Bol si veľmi chorý, ležal si na posteli. Verím, že v snoch dostávame správy, preto som pricestoval. Najskôr som vyhľadal tvojho priateľa. Dnes ráno som ho našiel doma a on mi potvrdil, že dnes priletíš. Povedal mi, aby som tu počkal, kým on pôjde po teba.“

Obraz môjho otca bol rozmazaný, len s ťažkosťami som dokázal rozoznať jeho tvár. Kým rozprával, nejakou masťou mi natieral chrbát, hruď a brucho.

Keď som sa lepšie zamyslel, otca som poznal veľmi málo. Od útleho veku som vedel, že je niečo ako kurandero: akýsi liečiteľ, ktorý ozdravuje pomocou bylín. No nikdy neliečil také závažné choroby, akú som mal ja. Ak mi nedokázala pomôcť oficiálna medicína, neviem si predstaviť, ako ma môže vyliečiť len bylinkami, ktoré mi bude podávať iba na základe akýchsi skúseností.

„Pre mňa už neexistuje liek,“ povedal som. Slová plné horkosti a zúfalstva sa mi drali z hrdla len veľmi ťažko.

Otec trval na svojom: „Budeš v poriadku. Choroba ustúpi a vráti sa ti sila. Máš pred sebou ešte veľa času. Budeš žiť ešte dlhé roky, pretože musíš naplniť svoj osud... Táto choroba je len prostriedkom, aby si sa zmenil. Veľa vecí sa v tebe zmení. Už nebudeš človekom, ktorý rieši všetko chladnou hlavou, staneš sa mužom srdca, budeš rozdávať lásku iným. Nazerať na svoju chorobu ako na lekciu, príležitosť, ktorú ti život nadelil. Hľadaj zmysel a pýtaj sa sám seba: Prečo som ochorel? Urobil som na svojej ceste nejakú chybu?“

„Nerozumiem ti,“ odvetil som potichu, snažiac sa zmeniť polohu, aby som uľavil svojmu ubolenému telu na tvrdej drsnej posteli.

„Rozumiem, že je pre teba ťažké chorobu prijať, ale ne-skôr to pochopíš. Príde to časom, teraz na to nie je správna

chvíľa, “ pokračoval. Vtedy niekto vstúpil do miestnosti a vyrušil nás. Rozmazane som vnímal známu ženskú postavu z našej komunity. Mala na sebe pestrofarebné oblečenie, na ktorom dominovala červená farba, mala čierne žiarivé oči, medenú tvár, dlhé vlasy zapletené do vrkočov a láskavo sa usmievala.

„Chlapče, ako si sa zmenil! Si taký chudý!“ odvetila a pohľadom si ma pozorne premeriavala. „Kým tu zostaneš, budem sa o teba starať,“ dodala milo.

Rozpoznal som v nej ženu, ktorá odjakživa žila v komunite v kaňone Colca. Keď prišla do Arequipy, žila v našom dome v púšti za mestom, ktorý vôbec neoplýval luxusom, rovnako ako ani domy ostatných emigrantov.

„Synak, idem k hore Pichu Pichu hľadať nejaké bylinky, ktoré ti môžu pomôcť. Zatiaľ sa o teba postará Antonia,“ povedal otec.

„Oci, prv než odídeš, podaj mi lieky... musím si ich vziať,“ poprosil som ho.

Pozrel sa na lieky, ktoré som užíval, vzal ich a vložil do tašky so slovami: „Tie ťa nevyliečia. Keď ti doteraz nepomohli, prečo ich stále užívaš? Nechaj, aby sa ich telo zbavilo, a čakaj, kým sa nevrátim.“

Počas nasledujúcich hodín ma Antonia nútila piť výluh, ktorý mi otec pripravil. Pil som ho s ťažkosťami, no jeho účinky na seba nenechali dlho čakať. Celé telo sa mi uvoľnilo a podarilo sa mi zaspáť. Nemal som pojem o čase, zostal som zmätený. Nevedel som rozoznať, či je deň, alebo noc.

Otec sa z Pichu Pichu vrátil nasledujúci deň, aspoň si to myslím. Priniesol vrecko s veľkým množstvom bylín, ich prenikavá vôňa sa šírila celým domom. Predtým, ako začal, vzal do ruky tri lístky *koky*, liečivej, jedlej a pre Indiánov posvätnej rastliny, a pomodlil sa. Potom si lístky priložil na pery